

---

# Obsidionis Rodiae urbis descriptio

Autor:

Data de publicació: 01-05-2018

**Gravat que representa el setge de Rodes descrit per Guillaume Caoursin.**

**En referència a l'illa de Rodes sota poder de l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, Obsidionis Rhodiæ urbis descriptio és una obra que descriu el setge de 1480 per part dels otomans. La narració fou escrita en llatí per Guillaume Caoursin, vicecanceller de l'orde i testimoni presencial dels fets.[1][2][3][4][5]**

Obsidionis Rhodiæ urbis descriptio

Tipus

obra escrita

Fitxa tècnica

Autor

Guillaume Caoursin

Llengua

llatí

Subjecte representat

setge de Rodes

Gravat que representa el setge de Rodes descrit per Guillaume Caoursin.

En referència a l'illa de Rodes sota poder de l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, Obsidionis Rhodiæ urbis descriptio és

---

una obra que descriu el setge de 1480 per part dels otomans. La narració fou escrita en llatí per Guillaume Caoursin, vicecanceller de l'orde i testimoni presencial dels fets.[1][2][3][4][5]

## Contingut

### 1Descripció de la ciutat fortificada

- 1.1Les llengües
- 1.2Disposició de la defensa
- 1.3Toponímia

### 2Contingut de l'obra

- 2.1Precedents del setge
- 2.2Inici del setge
- 2.3Atac al mur dels jueus
- 2.4Segon atac a Sant Nicolau. Destrucció del pont de barques
- 2.5El traïdor Jordi
- 2.6Proposta otomana de capitulació
- 2.7Assalt final
- 2.8Victoria dels hospitalers. Arribada de dues naus valencianes

### 3Original i traduccions

#### 3.1Edicions de Saragossa i Barcelona

### 4Influències

### 5Armes esmentades

- 5.1Artilleria de pólvora
- 5.2Artilleria medieval
- 5.3Projectils
- 5.4Armes de git
- 5.5Vaixells
- 5.6Altres

### 6Referències

### 7Vegeu també

## Descripció de la ciutat fortificada

Fortificacions de Rodes. La torre de Sant Nicolau no surt al plànol. El croquis està orientat al Nord. Al sud-oest (a baix i a l'esquerra) hi ha la torre d'Espanya (o d'Aragó), la torre de Santa Maria i, enmig d'ambdues, la murada d'Espanya (o d'Aragó).

---

L'estudi de les muralles de Rodes a l'inici del setge de 1480 no és fàcil de resumir. Hi ha un treball especialitzat que analitza diverses fortificacions de la ciutat i les dades de la seva construcció i modificació.[6] També és possible consultar un altre treball específic sobre el tema.[7]

#### Les llengües

Des de 1301, els hospitalers es repartien en llengües. Inicialment n'hi havia set: Provença, Auvernia, França, Itàlia, Aragó (bàsicament Aragó, Catalunya i Navarra), Anglaterra i Alemanya.[8][9][10][11][12][13] L'any 1462, la llengua d'Aragó fou dividida en dos: Castella-Portugal i Aragó (Aragó, Catalunya i Navarra). Així quedaren definides les vuit llengües tradicionals.[14][15]

Segons alguna referència, la llengua d'Aragó s'anomenava d'Espanya. Ben diferenciada de la llengua de Castella i Lleó-Portugal.[16]

#### Disposició de la defensa

D'acord amb una ordinació de 1465 del Gran Mestre Pere Ramon Sacosta,[17][18] els diversos sectors de la muralla eren defensats per una llengua concreta. A càrrec de la llengua d'Aragó hi havia el mur que s'estenia entre la torre d'Espanya (o torre d'Aragó) i la torre de Santa Maria(Tower of the Virgin, en anglès).

#### Toponímia

Després del setge de 1444, les muralles havien estat reforçades pels grans priors de l'orde. Especialment per Pere Ramon Sacosta. L'obra Obsidionis Rhodiae esmenta algunes parts de les fortificacions amb el nom de l'època:

Torre de Sant Nicolau [19]

Torre d'Espanya o torre d'Aragó[20]

Torre de Santa Maria

Torre d'Itàlia

Torre de Sant Pere

Barri dels jueus

Torre de Sant Antoni

#### Contingut de l'obra

L'original llatí és una descripció relativament curta del setge de Rodes de 1480. Un estudi d'Albert G. Hauf i Valls permet la consulta del contingut en català.[21] Aquest estudi inclou el text original en llatí.

#### Precedents del setge

Inici del setge

Atac al mur dels jueus

Segon atac a Sant Nicolau. Destrucció del pont de barques

Setge de Rodes de 1480. Dues naus valencianes trameses pel rei de Nàpols Ferran d'Aragó. Vegeu el pont flotant parcialment destruït.

#### El traïdor Jordi

Proposta otomana de capitulació

Assalt final

Victòria dels hospitalers. Arribada de dues naus valencianes

Original i traduccions

Original en llatí. Es pot consultar en diverses edicions.

---

Edició de 1480.[22]

Edició de 1501.[23]

Traducció italiana.[24]

Traducció a l'anglès antic. (Vegeu University of Oxford Text Archive. [TCP] [The siege of Rhodes], a Google Llibres).

Resum i notes del setge en anglès.[25]

Edicions de Saragossa i Barcelona

Aparentment hi ha dues edicions de 1481, una a Saragossa i l'altra a Barcelona. Es tracta d'un tema controvertit. Hi ha opinions sobre una única edició a Saragossa.[26][27]

Influències

Obsidionis Rhodiæ urbis descriptio tingué una gran difusió i va influir en obres posteriors.

El Liber Elegantiarum de Joan Esteve emprà moltes frases de l'original llatí per a donar una traducció al valencià.

L'estudi, esmentat més amunt, de A. Hauf i Valls presenta de manera molt clara les frases originals de Caoursin i la traducció de Joan Esteve.[28]

Exemple 1: ...globos saxeos rotunditatis palmorum nouem... (pedres de bombarda que han de vogi nou palms)

Exemple 2: ...Cum enim triremes turrim propugnant, machine saxa iaciunt... (com les galeres combaten la torre, les bombardes tiren)

Exemple 3: "...Quorum machinarum sonus plerumque ab oppidanis Castelli Rubei auditus est, quod Rhodo centum milibus passuum Orontem versus distat..." (lo so de les bombardes moltes vegades dels que habiten lo Castell Roig se hohia, lo qual és luny cent milles)

Alguns passatges del Tirant lo Blanc semblen clarament inspirats en el setge de Rodes de 1480 o, més directament, en el relat de l'Obsidionis.

Vegeu Anecdolari de Tirant lo Blanc.

Al Tirant hi ha una descripció realista i detallada d'una operació militar de sabotatge consistent en la destrucció d'una nau enemiga mitjançant una corda prima, una corda gruixuda (una "gúmena"[29]), un nedador expert i agosarat, un argue i altres. El relat indica de forma clara que una corda té dos caps.[30]

En el setge de Rodes, segons el relat de Caoursin, els turcs feren un pont de fusta flotant per a passar des de l'església de Sant Antoni fins al moll. Aquest pont s'havia d'estirar amb una gúmena des d'una àncora calada prop del moll. Un dels defensors de Rodes es va capbussar de nit, va tallar la gúmena i la va deixar unida a l'àncora amb un lligam molt fluix. Quan els turcs provaren d'atansar el cap del pont al moll, el lligam es trencà i el seu intent fracassà.

Segons l'original llatí: A nostris arte cognita, nauta quídam rerum maritimarum non ignarus, noctu vndis se obruit, anchoram soluit, fune cautibus remissius alligato, quiparua vi dissoluatur

Segons Esteve: ...coneguda o vista l'art o industria per los nostres, un mariner molt docte en l'art de la mar, de nit nadant davall l'aygua deslligà l'àncora ab una corda fluxament a les roques ligat, lo qual ab pocha força se soltava o deslligava...

#### Armes esmentades

La descripció del setge esmenta la majoria d'armes emprades en l'atac i la defensa de la ciutat.

#### Artilleria de pólvora

Bombarda emprada en el setge de Rodes de 1480. Fabricada per ordre del Gran mestre Pierre d'Aubusson.

#### Bombardes

El relat del setge esmenta 16 grans bombardes turques. De 22 pams de llarg i bales de 9 pams de circumferència (algunes amb 11 pams).

Els defensors de Rodes disposaven d'algunes bombardes.

Les bombardes turques dirigien els seus trets a les torres i muralles. Les bombardes de Rodes tiraven contra les bombardes turques i vaixells d'assalt.

Morters. Els turcs empraren morters per a destruir l'interior de la ciutat.

Colobrines.

Serpentines

Espingardes.

#### Artilleria medieval

#### Representació d'un trabuc.

Trabuc o trabuquet. Un trabuc fou construït pels defensors.

Els turcs empraren nombrosos trabuquets.

#### Projectils

#### Pedres de bombarda

Les dels turcs tenien fins a 11 pams de vogi o circumferència.[31] Uns 70 cm de diàmetre.

#### Pedres sense treballar

---

Magranes incendiàries  
Sacs explosius, amb pólvora i metralla.

Armes de git

Ballestes

Vaixells

Galeres

Naus

Barques

Parandàries.[32][33]

Altres

Pont flotant

Brulots

Escales de setge

Trinxeres protegides

Muralles improvisades

Palissades

Referències

- ? Sydney Smith. The Edinburgh Review Or Critical Journal. A. and C. Black, 1855, p. 7–.
- ? Alexander S. Wilkinson. Iberian Books: Books Published in Spanish Or Portuguese Or on the Iberian Peninsula Before 1601 ; [IB]. BRILL, 2010, p. 95–. ISBN 90-04-17027-8.
- ? Theresa M. Vann; Donald J. Kagay Hospitaller Piety and Crusader Propaganda: Guillaume Caoursin's Description of the Ottoman Siege of Rhodes, 1480. Taylor & Francis, 17 setembre 2016, p. 173–. ISBN 978-1-317-12111-4.
- ? Professor Peter W Edbury. The Military Orders: Volume 5: Politics and Power. Ashgate Publishing, Ltd., 28 juliol 2013, p. 202–. ISBN 978-1-4094-8321-2.
- ? Victor #N/A. The Military Orders Volume III: History and Heritage. Taylor & Francis, 5 juliol 2017, p. 294–. ISBN 978-1-351-54252-4.
- ? Les fortifications de Rhodes.
- ? Rhodes et l'ordre de Saint-Jean-de-Jérusalem. Nicolas Vatin.
- ? Frédéric Lacroix. Historia de Malta y el Gozo. Imprenta del Guardia Nacional, 1840, p. 66–.
- ? George Lillie Craik; Charles MacFarlane The Pictorial History of England. C. Knight, 1844, p. 3–.
- ? Augustus Adolphus Lynne. The Midshipmen's Trip to Jerusalem and Cruise in Syria; Or, The Adventures of a Cavalcade of British Naval Officers in the Holy Land. S. Low, Marston, Low & Searle, 1872, p. 116–.
- ? John Nicholas Murphy. Terra Incognita, Or the Convents of the United Kingdom. Longmans, Green, 1873, p. 297–.
- ? Adolph Ludvig Køppen. The world in the middle ages, an historical geography. D. Appleton, 1854, p. 205–.
- ? Paolo Chinazzi. Gli ordini cavallereschi: Storie di confraternite militari. GAIA srl - Edizioni Univ. Romane, 2 setembre 2013, p. 139–. ISBN 978-88-6022-207-7.
- ? Nicolas Vatin. Rhodes et l'ordre de Saint-Jean-de-Jérusalem. CNRS Éditions via OpenEdition, 13 abril 2015, p. 46–. ISBN 978-2-271-07822-3.
- ? Helen Nicholson. On the Margins of Crusading: The Military Orders, the Papacy and the Christian World. Routledge, 23 maig 2016, p. 113–. ISBN 978-1-317-08575-1.
- ? Claude Petiet. Au temps des chevaliers de Rhodes. Fernand Lanore, 2000, p. 163–. ISBN 978-2-85157-192-2.
- ? Gaston Bruno Paulin Paris. Journal des Savants. Éditions Klincksieck, 1924. Pàgina 176.
- ? Kenneth Meyer Setton. The Papacy and the Levant, 1204-1571: The fifteenth century. American Philosophical Society, 1976, p. 349–. ISBN 978-0-87169-127-9.
- ? Louis Moreri. Le grand dictionnaire historique ou le melange curieux de l'histoire sacree et profane (etc.) 9. ed, 1702, p. 1–.
- ? Plànol de Rodes als inicis del segle XVI.
- ? Una versió valenciana quatrecentista desconeguda de la «Obsidionis Rhodie» de Guillaume Caoursin
- ? Obsidionis Rhodiae urbis descriptio. Löwen, 1480 [GW 0600610. Heidelberg historic literature – digitized.]
- ? Guillelmi Caonsin [sic Rhodiorum Uicccancellarij: obsidionis Rhodie urbis descriptio. Caoursin, Guillaume.1501.]
- ? Obsidionis Rhodiae urbis descriptio [in italiano. Caoursin, Guillaume.]

- 
- ? The Eclectic Magazine of Foreign Literature, Science, and Art. Leavitt, Trow, & Company, 1855, p. 509–.
  - ? Alfonso GARCÍA LEAL. Guillermo Caoursin, la visión del mundo islámico por parte de un propagandista de la Orden de los Caballeros de Jerusalén: EN Séptimo centenario estudios orientales en Salamanca. Ediciones Universidad de Salamanca, 16 maig 2014, p. 223–. GGKEY:J0SGA9KGREZ.
  - ? Guillermi Caorsin Rhodiorum Vicecancellarii Rhodie obsidionis descriptio. Caesaraugustae : Paulus Hurus et Johannes Planck, 1481.]
  - ? Una versió valenciana quatrecentista desconeguda de la «Obsidionis Rhodie» de Guillaume Caoursin
  - ? GDLC. Gúmena.
  - ? Tirant lo Blanc. capítol CVI.(català)
  - ? DCVB: Vogl.
  - ? Archivio storico italiano: ossia raccolta di opere e documenti finora inedite o divenuti rarissimi riguardanti la storia d'Italia. Leo Olschki, 1843, p. 51–.
  - ? Steven Runciman. The Fall of Constantinople 1453. Cambridge University Press, 26 març 2012, p. 75–. ISBN 978-1-107-60469-8.

Vegeu també

Grans Mestres de l'Orde de Sant Joan de Jerusalem  
Pedro Tafur